فصلنامه ایده های نوین روانشناسی

دوره ۱۲، شماره ۱۶، بهار سال ۱۴۰۱

پیش‌بینی صمیمیت زوجین بر اساس تمایزیافتگی خود با نقش میانجی تعهد زناشویی

طاهره غنی پور اجرآباد [۱]

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل ساختاری صمیمیت زوجین بر اساس تمایزیافتگی خود با نقش میانجی تعهد زناشویی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران در سال ۱۴۰۰ می‌باشد. حجم نمونه، با استفاده از روش کلاین و در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه، ۴۰۰ نفر در نظر گرفته شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. اطلاعات اصلی این پژوهش با استفاده از پرسشنامه صمیمیت زوجین ووندن بروک و برتمن (۱۹۹۵)، مقیاس تمایزیافتگی اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸)، مقیاس تعهد زناشویی آدامز و جونز (۱۹۹۷) به‌دست آمد. در تجزیه‌وتحلیل اطلاعات از آمار توصیفی (شاخص‌های میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی) و آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون و مدلسازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار AMOS استفاده شد. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین تمایزیافتگی خود با صمیمت زناشویی با نقش میانجی تعهد زناشویی زنان متأهل مراجعه‌کننده به خانه‌های سلامت شهر تهران، رابطه وجود دارد.

واژگان کلیدی: صمیمیت زوجین، تمایزیافتگی خود، تعهد زناشویی

[۱] کارشناسی ارشد مشاوره ، گروه مشاوره، گرایش خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، رودهن، ایران
(Sepidkhanloo1359@gmail.com)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

مقدمه

روابط صمیمانه منبع مهمی برای شادی فردی و حس معنا درزندگی است. راه‌حل مشکلات در روابط زناشویی، برقراری ارتباط صمیمی، انتقال احساسات و افکار و بیان نیازهاست (فینزی دوتان[1]و برکویچ کورموش[2] ۲۰۱۷). صمیمیت به معنای داشتن رابطه‌ای نزدیک و به طور معمول توام با محبت یا رابطه‌ای عاشقانه با فرد دیگری ست که این امر به اطلاعات بسیار جزئی یا شناخت عمیقی از دیگری نیاز دارد (فراست و گولا[3] ۲۰۱۵). در واقع صمیمیت احساس نزدیکی، مشابهت و روابط فردی عاشقانه یا هیجانی با فرد دیگری است و از ملزومات آن شناخت و درک عمیق از دیگری و همچنین ابراز افکار و احساساتی است که حاکی از شباهت آنها با همدیگر است (لابریکیو و ویزمن[4] ۲۰۱۹). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که میزان بالای صمیمت در روابط همسران، یکی از اساسی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های بهزیستی روانشناختی، سلامت جسمانی و رضایت از زندگی مشترک است و دستیابی به صمیمیت می‌تواند به عنوان یک امر ضروری در نظر گرفته شود (سالمی، ابویی و سعیدمنش، ۱۴۰۰). به عبارتی صمیمیت یک نیاز اساسی و واقعی انسان است و تنها یک تمایل یا آرزو نیست. از این رو عدم ارضاء آن می‌تواند موجب افزایش تعارضات، کاهش رضایت زناشویی و بروز مشکلات عاطفی و روانی گردد. صمیمیت به‌طورکلی به‌عنوان بخشی ضروری از یک رابطه در نظر گرفته می‌شود (السن، شرل و کارلسون[5] ۲۰۱۳). تعهد زناشویی یکی از قوی‌ترین و پایدارترین عوامل پیش‌بینی‌کننده‌ی کیفیت و ثبات رابطه‌ی زناشویی است (هیو، جیانگ و وانگ[6] ۲۰۱۹). واژه‌ی تعهد و پایبندی به معنای تصمیمی عقلانی است که مستلزم مقید بودن فرد به اعمال خاصی است و یا حالتی دال بر وابستگی عقلانی یا عاطفی به ایده‌آلی مطلوب است (سالمی و همکاران، ۱۴۰۰). تعهد زناشویی به معنای میل و تمایل همسر به فدا کردن نیازها و خواسته‌های شخصی است (تانگ[7] ۲۰۱۲). آدامز و جونز (۱۹۹۷) بر این باورند که تعهد زناشویی را می‌توان در سه بعد نسبتا گسترده، توصیف کرد که میزان گرایش همسران به حفظ ازدواج به عنوان محور اساسی این ابعاد شناخته می‌شود. این ابعاد عبارتند از تعهد زناشویی به دلیل ارادت به همسر و احساس رضایت (تعهد به همسر یا تعهد شخصی)، باور به حرمت ازدواج به عنوان یک نهاد مقدس (تعهد به ازدواج یا تعهد اخلاقی) و یا اجتناب از مجازات مالی و اجتماعی ناشی از جدایی یا طلاق (احساس گیر افتادن یا تعهد ساختاری) (حسین‌زاده، منیرپور و ضرغام حاجبی، ۱۴۰۰). تعهد زناشویی در زوجین می‌تواند بر واکنش نسبت به خطاها و باورهای اشتباه آنها نسبت به یکدیگر تاثیر بگذارد و موجب تعاملاتی سازنده یا مخرب بین آن دو شود (کلاید، هاوکینز و ویلوگابی[8] ۲۰۲۰). از مهمترین پیش‌بینی کننده‌های تعهد زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی و فردی زوجین است (اصلانی، عبدالهی و امان‌الهی، ۱۳۹۶) که

[1]. FinziDottan
[2]. Berckovitch Kormosh
[3] Frost & Gola
[4] Labrecque & Whisman
[5]. Olsen & Schredl & Carlsson
[6] Hou, Jiang & Wang
[7] Tang
[8] Clyde, Hawkins & Willoughby

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

از جمله‌ی آن می‌توان به تمایزیافتگی اشاره کرد. از دیدگاه بوئن[1](۱۹۷۸) تمایزیافتگی توانایی فرد برای جداسازی خود از لحاظ عاطفی و فیزیکی از خانواده‌ی اصلی و همچنین توانایی رسیدن به رشد عاطفی و استقلال بدون از دست دادن ظرفیت ارتباط عاطفی با خانواده است (شارف[2] ۲۰۱۵). تمایزیافتگی بنیان‌های صمیمیت و پذیرش دوسویه را در ازدواج بررسی می‌کند؛ بنابراین زن و مردی که سطح تمایزیافتگی خود پایینی داشته باشند؛ زمانی‌که ازدواج کنند؛ انتظار می‌رود که بلوغ عاطفی کمتر و ظرفیتی محدودی برای صمیمیت و یکی شدن داشته باشند. این مسئله نیازمند این است که هر دو نفر برای پایداری ازدواجشان رشد و خودرهبریشان را قربانی ازدواج کنند. در مقابل در نظام‌های زناشویی تمایز یافته همسران به یکدیگر اجازه می‌دهند که نقشی نرمش پذیرتر و رابطه‌ای صمیمانه‌تر داشته باشند و تفاوت عقاید یکدیگر را تحمل و واکنش عاطفی کمتری را تجربه کنند (فیرستون، فیرستون و کاتلت[3] ۲۰۱۲). به طور کلی افرادی که از سطح مناسب تمایزیافتگی بهره مند هستند، خودرهبرند و به احساسات و افکار خود واقفند (پیرساقی، حاجی‌حسنی، فرح‌بخش و سلیمانی، ۱۳۹۱). طبق پژوهشی که توسط کیم، پروتی، اسمیت[4]و همکاران (۲۰۱۵) انجام شد معلوم شد، تمایزیافتگی کافی افراد در سیستم خانواده ارتباط مثبت و معناداری با عملکرد سالم و موفق آن‌ها در خانواده دارد و به دلیل آگاهی از توانایی‌های خود از خودکارآمدی و اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند. افزایش طلاق در سال‌های اخیر و نارضایتی زناشویی از یک سو و تقاضای همسران برای پربارسازی روابط زناشویی و بهبود صمیمیت از سوی دیگر، نشان دهنده‌ی نیاز جامعه به بررسی عوامل مرتبط با صمیمیت زوجین است. از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی مدل ساختاری پیش بینی صمیمیت زناشویی بر اساس تمایزیافتگی با نقش میانجی تعهد زناشویی است.

روش شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش شناختی، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه زنان متاهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر تهران در سال ۱۴۰۰ بود. یکی از روش‌های برآورد حجم نمونه در مدلسازی معادلات ساختاری، روش برآورد حجم نمونه کلاین است که ۲/۵ کمینه و ۵ بیشینه بر اساس گویه‌هاست. با توجه به ۱۴۵ گویه‌ی موجود در این پژوهش، حجم نمونه‌ی موردنیاز بین ۳۶۳ و ۷۲۵ بود که در این پژوهش تعداد ۴۰۰ نفر در نظر گرفته شد که با توجه به ریزش پرسشنامه‌ها، تعداد باقیمانده ۳۸۷ نفر بود. نمونه مورد نظر به روش نمونه‌گیری در دسترس انجام شد.

ابزار اندازه گیری در این پژوهش مقیاس صمیمیت زوجین ووندن بروک و برتمن (۱۹۹۵)، مقیاس تمایزیافتگی اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸) و مقیاس تعهد زناشویی آدامز و جونز (۱۹۹۷) بود.

پرسشنامه صمیمیت زوجین[5](MIQ): این پرسشنامه به وسیله ووندن بروک[6]و برتمن[7](۱۹۹۵) ساخته شده و از ۵۶

[1] Bowen
[2] sharf
[3] Firestone, Firestone & Catlett
[4] Kim, Prouty, Smith
[5]. marital intimacy needs questionnaire
[6]. Vanden Broucke
[7]. Bertommen

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

پرسش تشکیل شده که ۵ شاخص صمیمی بودن در ازدواج (۱۴گویه)، شاخص صمیمیت (مسائل و مشکلات مربوط به صمیمی بودن)، میزان توافق زوجین (۱۲ گویه)، میزان صادق بودن (۱۲ گویه)، علاقه و محبت داشتن به یکدیگر (۸گویه) و میزان پایبندی به تعهدات (۱۰ گویه) را می‌سنجد. نمره‌گذاری پرسش‌ها بر اساس طیف لیکرت ۰ تا ۴ است که با جمع نمره‌های پرسش‌های هر شاخص، نمره آن شاخص به دست می‌آید. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که برای هر یک از خرده‌مقیاس‌های صمیمیت ۰/۸۶، توافق ۰/۸۶، صادق بودن ۰/۸۳، علاقه و محبت ۰/۸۲ و پایبندی به تعهدات ۰/۷۲ به دست آمد. همچنین در ایران در پژوهش عرفانی و اکبری پایایی این پرسشنامه برای هر یک از خرده‌مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۹۷، ۰/۸۷، ۰/۸ و ۰/۸۷ به دست آمد.

مقیاس تمایزیافتگی اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸):این پرسشنامه را اسکورن و فریدلندر (۱۹۹۸) تهیه کرده‌اند. این پرسشنامه دارای ۴۵ سؤال است. پاسخ‌ها بر روی یک طی شش درجه‌ای لیکرت از کاملا مخالفم تا کاملا موافقم درجه‌بندی شده است که دارای چهار خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری هیجانی، گسلش عاطفی، آمیختگی با دیگران و مواضع شخصی یا موقعیت من است. سؤالات آزمون به روش لیکرت نمره‌گذاری می‌شوند که نمره ۱ به معنای عدم توافق با عبارت بیان شده و نمره ۶ به معنای حداکثر توافق با آن است. نمره بالا در نمره کل و خرده مقیاس جایگاه من به معنای بالا بودن سطح تمایزیافتگی و جایگاه من است و نمره پایین به معنای عدم تمایزیافتگی و جایگاه من است. همچنین در خرده‌مقیاس‌های واکنش عاطفی، گسلش عاطفی و آمیختگی با دیگران نمره بالا به معنای نبود این ویژگی‌ها و در جهت افزایش تمایزیافتگی است. همبستگی درونی سؤالات این پرسشنامه توسط اسکورون با روش آلفای کرونباخ محاسبه گردیده است که نتایج از این قرار است: همبستگی درونی سؤالات پرسشنامه در کل ۰/۸۸ بوده و برای هریک از خرده آزمون‌ها به ترتیب عبارت است از واکنش عاطفی ۰/۸، گسلش عاطفی ۰/۸، آمیختگی با دیگران ۰/۸۲، و موقعیت من یا مواضع شخصی ۰/۸. در پژوهش اسکیان (۱۳۸۴) ضریب الفای کرونباخ ۰/۸۱ بوده است که پایایی قابل قبول این پرسشنامه را نشان می دهد. در پژوهش جهانبخشی و کلانتر کوشه (۱۳۹۱) پایایی کل آزمون را با روش آلفای کرونباخ ۰/۶۹ و برای خرده مقیاس‌های واکنش‌پذیری عاطفی، جایگاه من، گریز عاطفی و هم آمیختگی عاطفی با دیگران به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۶۴، ۰/۶۱ و ۰/۷۵ محاسبه گردید.

مقیاس تعهد زناشویی: این پرسشنامه توسط آدامز و جونز در سال ۱۹۹۷ تهیه شده و دارای ۴۴ سؤال است و سه بعد تعهد زناشویی را اندازه گیری می کند. این ابعاد عبارتند از: تعهد شخصی که تعهد نسبت به همسر مبتنی بر جذابیت همسر است. تعهد اخلاقی که تعهد نسبت به ازدواج مبتنی بر تقدس و حرمت رابطه زناشویی است و تعهد ساختاری که تعهد نسبت به همسر و ازدواج که مبتنی بر احساس اجبار و تداوم ازدواج یا ترس از پیامدهای طلاق است. پرسشنامه روی مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شود (کاملاً مخالفم نمره ۱ تا کاملاً موافقم نمره ۵). در این پرسشنامه بالاترین نمره ای که فرد می‌تواند اخذ نماید برابر با ۲۲۰ و پایین ترین نره ۴۴ است. اخذ نمره نزدیک به ۲۲۰ نشان دهنده تعهد بالا و اخذ نمره نزدیک به ۴۴ نشان دهنده سطح تعهد پایین می‌باشد. نمره هر یک از خرده مقیاس ها نیز با جمع امتیاز سؤالات هر یک از خرده مقیاس ها صورت می گیرد. آدامز و جونز در شش پژوهش گوناگون به منظور به دست آوردن

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

پایایی و روایی پرسشنامه آن را بر روی ۴۱۷ نفر متأهل ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ مطلقه اجرا کردند. در این مطالعات همبستگی هر سؤال با نمره کل آزمون بالا و معنادار بود و به طور کلی ابعاد این پرسشنامه از بیشترین حمایت تجربی و نظری برخوردار بود. آدامز و جونز میزان پایایی هر یک از مقیاس های این آزمون را بر روی نمونه مذکور به شرح زیر به دست آوردند: تعهد شخصی ۰/۹، تعهد اخلاقی ۰/۸۹ و تعهد ساختاری ۰/۸۶. در پژوهش محمدی و همکاران (۱۳۹۳) نیز آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های تعهد شخصی ۰/۶۶، تعهد اخلاقی ۰/۷۶، تعهد ساختاری ۰/۷۸ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۷ به دست آمد. تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از اجرای پرسشنامه ها از طریق نرم افزار SPSS 23 و AMOS در دو بخش توصیفی (شاخص های مرکزی و پراکندگی) و استنباطی (مدلسازی معادلات ساختاری) انجام پذیرفت.

یافته ها

در این قسمت، آزمودنی‌ها بر اساس سن طبقه‌بندی می‌شوند و فراوانی مربوط به هر دسته به همراه درصد آن نمایش داده می‌شود که در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۱: توزیع دامنه‌ی سنی آزمودنی‌ها

دامنه سنی	فراوانی	درصد
کمتر از ۲۵ سال	۱۴۹	۳۸/۵
بین ۲۵ تا ۳۵ سال	۷۰	۱۸/۱
بین ۳۵ تا ۴۵ سال	۱۰۵	۲۷/۱
بین ۴۵ تا ۵۵ سال	۴۰	۱۰/۴
بالای ۵۵ سال	۲۳	۵/۹
کل	۳۸۷	۱۰۰

بر اساس اطلاعات جدول بالا، ۳۸/۵ درصد از آزمودنی‌ها کمتر از ۲۵ سال، ۱۸/۱ درصد بین ۲۵ تا ۳۵ سال،۲۷۱/۱ درصد بین ۳۵ تا ۴۵ سال، ۱۰/۴ درصد بین ۴۵ تا ۵۵ سال و ۵/۹ درصد بالای ۵۵ سال سن دارند. در این بخش با استفاده از شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و نمودار متغیرهای پژوهش مورد توصیف قرار می‌گیرد.

جدول ۲: مشخصه‌های آماری متغیرهای پژوهش

متغیر	مؤلفه	نمره	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی	کمینه	بیشینه
صمیمیت زناشویی	صمیمیت	۱،۳۴۴	۱،۰۹	-۰،۰۳	-۰،۵۴	۱	۵
	میزان توافق	۱،۳۶۲	۰،۹۷	۰،۰۶	-۰،۳۴	۱	۵
	صادق بودن	۱،۳۱۶	۱،۰۳	-۰،۰۹	-۰،۳۳	۱	۵
	علاقه و محبت	۱،۲۳۱	۱،۰۰	۰،۱۰	-۰،۲۶	۱	۵
	پایبندی به تعهدات	۱،۱۹۰	۱،۰۴	۰،۱۱	-۰،۳۵	۱	۵
تعهد	واکنش‌پذیری	۱،۳۸۵	۱،۱۸	۰،۴۵	-۰،۰۶	۱	۶

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

	عاطفی						
	جایگاه من	۱،۴۲۰	۱,۱۶	۰,۳۶	۰,۰۲	۱	۶
	گسلش عاطفی	۱،۴۱۵	۱,۱۸	۰,۲۹	-۰,۰۵	۱	۶
	هم‌آمیختگی با دیگران	۱،۵۵۰	۱,۰۹	-۰,۰۱	-۰,۱۲	۱	۶
تعهد زناشویی	تعهد به همسر	۱،۳۲۵	۰,۹۹	-۰,۱۳	-۰,۱۰	۱	۵
	تعهد به ازدواج	۱،۳۱۱	۰,۹۱	۰,۰۳	۰,۲۰	۱	۵
	احساس تعهد	۱،۳۶۵	۰,۹۵	-۰,۲۲	۰,۲۰	۱	۵

اطلاعات جدول بالا مشخص‌های آماری (نمره، انحراف استاندارد، چولگی، کشیدگی، کمینه و بیشینه) را برای متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد. همچنین، با توجه به مقادیر چولگی و کشیدگی که در بازه‌ی معقولی برای حدس بر نرمال بودن داده‌ها قرار دارند، می‌توان فرض نرمال بودن داده‌ها را مطرح کرده و پذیرفت.

فرضیه پژوهش: بین تمایزیافتگی خود با صمیمت زوجین با نقش میانجی تعهد زناشویی رابطه وجود دارد.

ابتدا، رابطه (همبستگی) بین متغیرهای فرضیه فوق مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. بنابراین، از آزمون همبستگی استفاده کرده و نتایج آن را در ماتریس زیر آورده‌ایم.

جدول ۳: ماتریس همبستگی بین متغیرهای فرضیه پژوهش

متغیر		تمایزیافتگی خود	تعهد زناشویی	صمیمت زوجین
تمایزیافتگی خود	همبستگی	۱		
	Sig.			
تعهد زناشویی	همبستگی	**۰,۶۷۰	۱	
	Sig.	۰,۰۰۰		
صمیمت زوجین	همبستگی	**۰,۷۶۳	**۰,۷۵۳	۱
	Sig.	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	

همان‌طور که از ماتریس فوق مشخص است، علامت ** همبستگی بین متغیرهای فرضیه پژوهش در سطح ۰/۰۱ را نشان می‌دهد.

خروجی‌های الگو در جدول زیر مورد بررسی قرار گرفته است.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

جدول ۴: گزیده‌ای از شاخص‌های برازش مهم مدل ترسیمی

شاخص	نام شاخص	اختصار	مقدار	برازش قابل قبول
شاخص‌های برازش مطلق	سطح تحت پوشش (کای اسکوئر)	-	۲۱۶,۷۴	
	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰,۹۲	بزرگتر از ۰,۸
شاخص‌های برازش تطبیقی	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده	AGFI	۰,۸۹	بزرگتر از ۰,۸
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰,۹۸	بزرگتر از ۰,۹
شاخص‌های برازش مقتصد	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰,۰۷۱	کمتر از ۰,۱

همانگونه که مشاهده می‌شود شاخص‌های برازش الگو در وضعیت مطلوبی قرار گرفته است.

جدول ۵: ضرایب مسیر و معناداری فرضیه پژوهش

مسیر			ضریب مسیر	مقدار t	وضعیت
تمایزیافتگی خود	←	تعهد زناشویی	۰,۷۳	۱۸,۱۴	پذیرفته شد
تمایزیافتگی خود	←	صمیمیت زوجین	۰,۶۱	۱۰,۵۸	پذیرفته شد
تعهد زناشویی	←	صمیمیت زوجین	۰,۴۸	۴,۰۸	پذیرفته شد

برای بررسی میزان تأثیر مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته لازم است تا اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم برای متغیر درون‌زای مدل ارائه شود که این اثرات در جداول زیر قابل مشاهده است:

جدول ۶: تفکیک اثرات، مستقیم، غیرمستقیم و کل مدل فرضیه پژوهش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر		
		مستقیم	غیرمستقیم	کل
تمایزیافتگی خود	تعهد زناشویی	۰,۷۳	----	۰,۷۳
تعهد زناشویی	صمیمیت زوجین	۰,۴۸	-----	۰,۴۸
تمایزیافتگی خود	صمیمیت زوجین	۰,۶۱	۰,۳۵ = ۰,۴۸ * ۰,۷۳	۰,۹۶

همان‌طور که در جدول فوق قابل مشاهده است:

✓ تأثیر تمایزیافتگی خود بر صمیمیت زوجین از طریق متغیر میانجی تعهد زناشویی به میزان ۰,۹۶ است.

بنابراین، با توجه به شکل‌های بالا چنین استنباط می‌شود که بین تمایزیافتگی خود با صمیمت زوجین با نقش میانجی تعهد زناشویی رابطه وجود دارد.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

بحث و نتیجه گیری:

نتایج حاصل از بخش آماری پژوهش نشان داد که بین تمایزیافتگی خود با صمیمت زوجین با نقش میانجی تعهد زناشویی رابطه وجود دارد. این یافته با پژوهش‌های زارع‌گریزی و همکاران (۱۳۹۹)، صفرزاده شیرالی و باوی (۱۳۹۹)، محمدی، حیدرنیا و عباسی (۱۳۹۵)، مک‌دونالد[1] و همکاران (۲۰۱۸)، هو و همکاران (۲۰۱۹) همسوست. در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان گفت افرادی که تمایزیافتگی کمی نسبت به اعضای خود دارند، قادر نیستند احساس خود را از دیگران متمایز کنند و به راحتی با احساساتی که خانواده و اطرافیان به آن‌ها وارد می‌کنند، آشفته می‌شوند، و افرادی که از سطح مناسب تمایزیافتگی بهره‌مند هستند، خودرهبرند، و به احساسات و افکار خود واقفند. این در حالی است که افراد تمایزنایافته از لحاظ عاطفی به دیگران وابسته اند و به سختی برای خود فکر، احساس و عمل می‌کنند (پیرساقی و همکاران، ۱۳۹۱). در واقع، درجه‌ی توانایی فرد برای اجتناب از تبعیت خودکار رفتار از احساسات، بیانگر میزان تمایزیافتگی خود است و هدف اصلی آن توازن میان احساسات و شناخت است. بدین ترتیب، افراد بیشتر تمایزیافته تمایل دارند تا خودمختاری در روابط داشته باشند و مایل‌اند صمیمت بیشتری در روابط خود، بدون غرق شدن در احساسات تجربه کنند. این ویژگی‌های افراد تمایزیافته زمانی که با تعهد زناشویی بالا همراه شود، موجب استحکام روابط زوج‌ها و افزایش صمیمت میان آن‌ها می‌شود (صفرزاده شیرالی و باوی، ۱۳۹۹). از سویی دیگر تعهد نسبت به همسر باعث می‌شود که فرد در ازدواج خود، سطح بالایی از عشق و صمیمیت را حفظ نماید و بدون تعهد هر رابطه‌ای سطحی و بدون سمت و سو خواهد بود. هر آشنایی معطوف به ازدواج اگر پس از مدتی به تعهد خاصی نرسد، یک آشنایی ناکام خواهد بود. تعهد قدرتمندترین و سازگارترین پیشگوی رضایت رابطه، بویژه برای طولانی‌ترین روابط است. اگر چه احساس وابستگی به یک شریک زندگی خاص و انگیزه برای ادامه‌ی ارتباط اهمیت دارد. برجسته‌ترین ویژگی افراد مصر برای ادامه ارتباط کشش طولانی مدت آنها به سمت ارتباط است.از آنجا که صمیمیت، یک عنصر ترکیبی است و شامل عناصر متعددی نظیر محبت، هیجان، خودافشایی، تطابق، تشابه، استقلال و دلبستگی می‌شود، ترکیب و تعادل همه‌ی این عناصر، منجر به ایجاد و تداوم صمیمت می‌گردد؛ لذا زوجینی که تعهد زناشویی قدرتمندی بین آن‌ها وجود دارد، میزان تمایزیافتگی قابل قبولی دارند، می‌توانند میان تمامی عناصر صمیمت، تعادل ایجاد کرده و لذا صمیمیت زناشویی آنان از سطح بالایی برخوردار باشد.

تقریبا همه فعالیت‌های بشری از جمله پژوهش‌های علمی و به ویژه پژوهش‌های حوزه‌ی علوم انسانی و رفتاری محدودیت‌هایی دارد، از جمله محدودیت‌ها در این پژوهش عبارتند از: نوع ابزار اندازه گیری که محدود به پرسشنامه‌ها شده و عدم امکان کنترل برخی متغیرهای مداخله‌گر. در مجموع این پژوهش در راستای سایر تحقیقاتی که در زمینه بررسی و شناسایی پیش‌آیندهای موثر بر صمیمیت زناشویی هستند گام برداشته و با توجه به یافته‌ها، چنین استنباط می‌شود که تعهد زناشویی نقش میانجی در رابطه بین صمیمیت زناشویی و تمایزیافتگی دارد لذا پیشنهاد می‌شود تمامی مراکزی که خدمات مربوط به روابط زوجین را ارائه می‌دهند یکی از اصول درمانی را برای زوجین در معرض خطر جدایی، اصل تعهد

[1] McDonald

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

معرفی کنند و با بسط و ارائه راهکارهای درمانی افزایش تعهد در راستای افزایش صمیمیت زوجین و حفظ بنیاد خانواده قدم مؤثری بردارند.

منابع

پیرساقی، فهمیه؛ حاجی حسنی، مهرداد؛ فرح بخش، کیومرث و سلیمانی، سمیه (۱۳۹۱). تعیین سهم تعارض زناشویی، خودتمایز سازی، منبع کنترل و استرس شغلی در پیش بینی فرسودگی شغلی، روانشناسی صنعتی سازمانی دانشگاه گرمسار، ۳ (۱۰)، ۹-۲۳.

حسین‌زاده، سهیلا؛ منیرپور، نادر و ضرغام حاجبی، مجید .(۱۴۰۰). مدل ساختاری پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس تمایزیافتگی خود با نقش میانجی انعطاف‌پذیری شناختی، رویش روانشناسی، ۱۰ (۶)

زارع‌گریزی، معصومه؛ ابراهیمی‌مقدم، حسین و ابوالمعالی‌الحسینی، خدیجه .(۱۳۹۹). پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس نیازهای بنیادین روانشناختی و صمیمیت با واسطه‌گری تمایزیافتگی خود، روانشناسی کاربردی، ۱۴(۱): ۷۶-۵۵

سالمی، یاسمین؛ ابویی، آزاده و سعیدمنش، محسن .(۱۴۰۰). پیش‌بینی رضایت جنسی زنان متاهل بر مبنای تعهد زناشویی، صمیمیت زناشویی و سبک دلبستگی در دوران کرونا، خانواده درمانی کاربردی، ۲(۵)

صفرزاده شیرالی، پگاه و باوی، ساسان .(۱۳۹۹). رابطه علی تمایزیافتگی خود و صمیمیت زناشویی با نگرش به روابط فرازناشویی از طریق میانجی‌گری تعهد زناشویی در زنان مراجعه‌کننده به مراکز روانشناختی، زن و فرهنگ، ۱۲(۴۶): ۸۷- ۱۰۱

محمدی، بهناز؛ حیدرنیا، احمد و عباسی، هادی (۱۳۹۵). پیش بینی تعهد زناشویی بر اساس صمیمیت زناشویی و بخشودگی. رویش روان شناسی، ۵(۳)، ۵۱-۳۱.

Clyde, T. L., Hawkins, A. J., & Willoughby B. J. (2020). Revising premarital relationship interventions for the next generation. Journal of Marital and Family Therapy. 46(1): 149-164

FinziDottan, R., & Berckovitch Kormosh, M. (2017). The Spillover of Compassion Fatigue into MaritalQuality: A Mediation Model. Traumatology. Advance online publication.

Firestone, R. W., Firestone, L., & Catlett, J. (2012). The self under siege: A therapeutic model for differentiation (1st Ed.). Routledge

Frost, D. M., & Gola, K. A. (2015). Meanings of intimacy: A comparison of members of heterosexual and same-sex couples. Analyses of Social Issues and Public Policy, 15(1), 382-400.

Hou, Y., Jiang, F., & Wang, X. (2019). Marital commitment, communication and marital satisfaction: An analysis based on actor–partner interdependence model. International Journal of Psychology, 54(3), 369-376.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

Kim, H., Prouty, A. M., Smith, D. B., KO, M. J., Wetchler, J. L., & Oh, J. E. (2015). Differentiation and Healthy Family Functioning of Koreans in South Korea, South Koreans in the United States, and White Americans. Journal of marital and family therapy, 41(1), 72-85.

Labrecque, T., & Whisman, M. (2019). Extramarital sex and marital dissolution: Does identity of the extramarital partner matter? Journal of Family Process, 9, 271-287.

McDonald, J. E., Olson, J. R., Lanning, A. H., Goddard, H. W., & Marshall, J. P. (2018). Effects of religiosity, forgiveness, and spousal empathy on marital adjustment. Marriage & Family Review, 54(4): 393-416.

Olsen, M. R., Schredl, M., & Carlsson, I. (2013). Sharing dreams: Frequency, motivations, and relationship intimacy. Dreaming, 23(4), 245-255.

Sharf, R. S. (2015). Theories of psychotherapy & counseling: Concepts and cases. Cengage Learning.

Tang, C. Y. (2012). Routine housework and tripartite marital commitment. Personal Relationships, 19 (3), 483 -503

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]

فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۱۲، شماره ۱۶، بهار سال ۱۴۰۱

Predicting the intimacy of couples based on their differentiation with the mediating role of marital commitment

Tahereh GhanipourAjrabad[1]

Abstract

The aim of this study was to present a structural model of couple intimacy based on their differentiation with the mediating role of marital commitment. The statistical population of this study includes all married women who referred to counseling centers in Tehran in 1400. The sample size was 400 people using Klein method and considering the probability of sample loss, which were selected using the available sampling method. The main data of this study were obtained using the Wonden Brook-Bertman (1995) Couples Intimacy Questionnaire, Scorne and Friedlander (1998) Differentiation Scale, Adams and Jones (1997) Marital Commitment Scale. In data analysis, descriptive statistics (mean indices, standard deviation, skewness and elongation) and inferential statistics of Pearson correlation coefficient and structural equation modeling with AMOS software were used. The results showed that there is a relationship between self-differentiation and marital intimacy with the mediating role of marital commitment of married women referring to health centers in Tehran.

Keywords: parenting styles, authoritarian style, authoritarian style, careless style, emotional intelligence

[1]Master of Counseling, Counseling Department, Family Orientation, Islamic Azad University, Roodehen Branch, Roodehen, Iran (Sepidkhanloo1359@gmail.com)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-21]